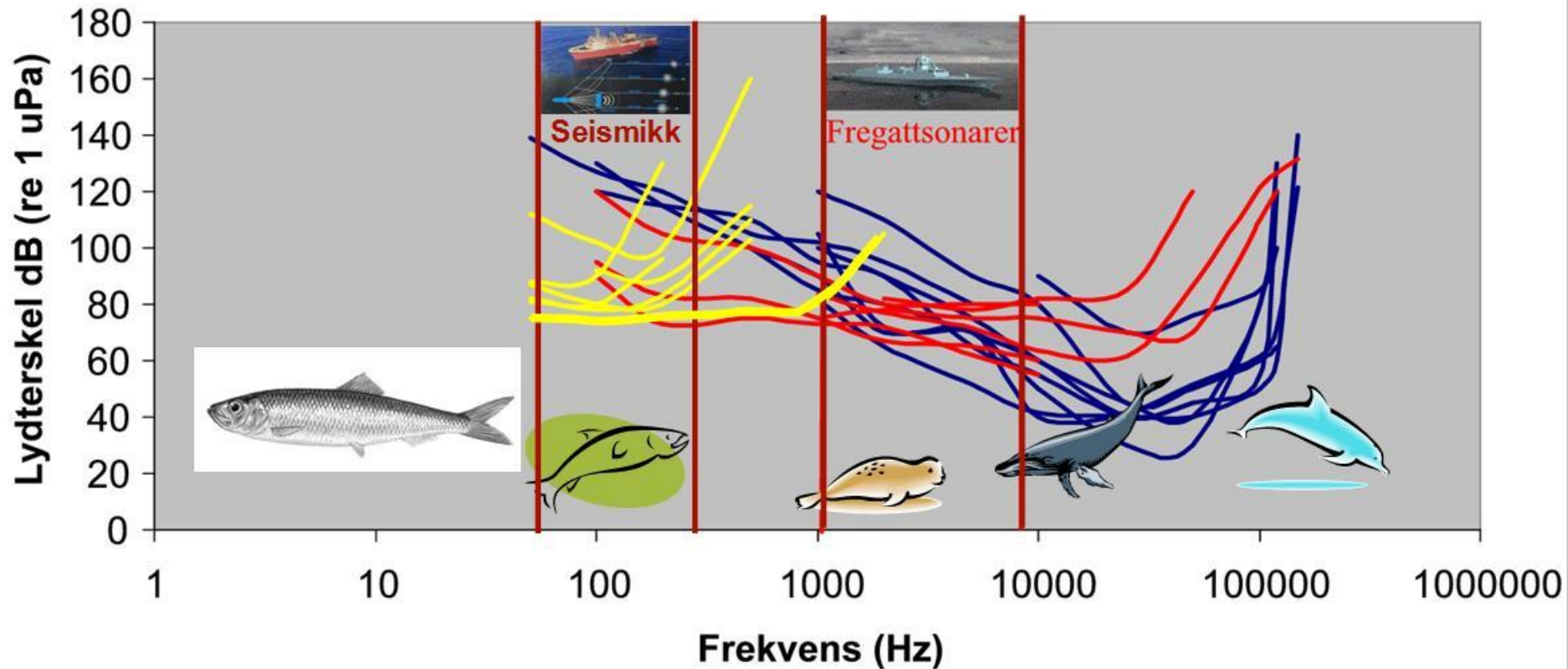

Skremmes silda av forsvarets sonarer?

Lise Doksæter Sivle,
Post doc, Havforskningsinstituttet

Hvem hører sonar og seismikk?

HØRSELSKURVER HVAL SEL OG NORSK FISK

Bakgrunn

- Nye fregatter (Nansen klassen) med kraftige, langtrekkende sonarer, hørbare for sild og hval.
- Beskyldninger om at sonarøvelser i Vestfjorden skremmer bort overvintrende sild og spekkhoggere.
- Ønske om retningslinjer for å bruke sonarene med minst mulig negativ påvirkning på miljø og natur.
- I 2006 startet et stort internasjonalt prosjekt for å undersøke adferdseffekter av sonar på hval og sild.

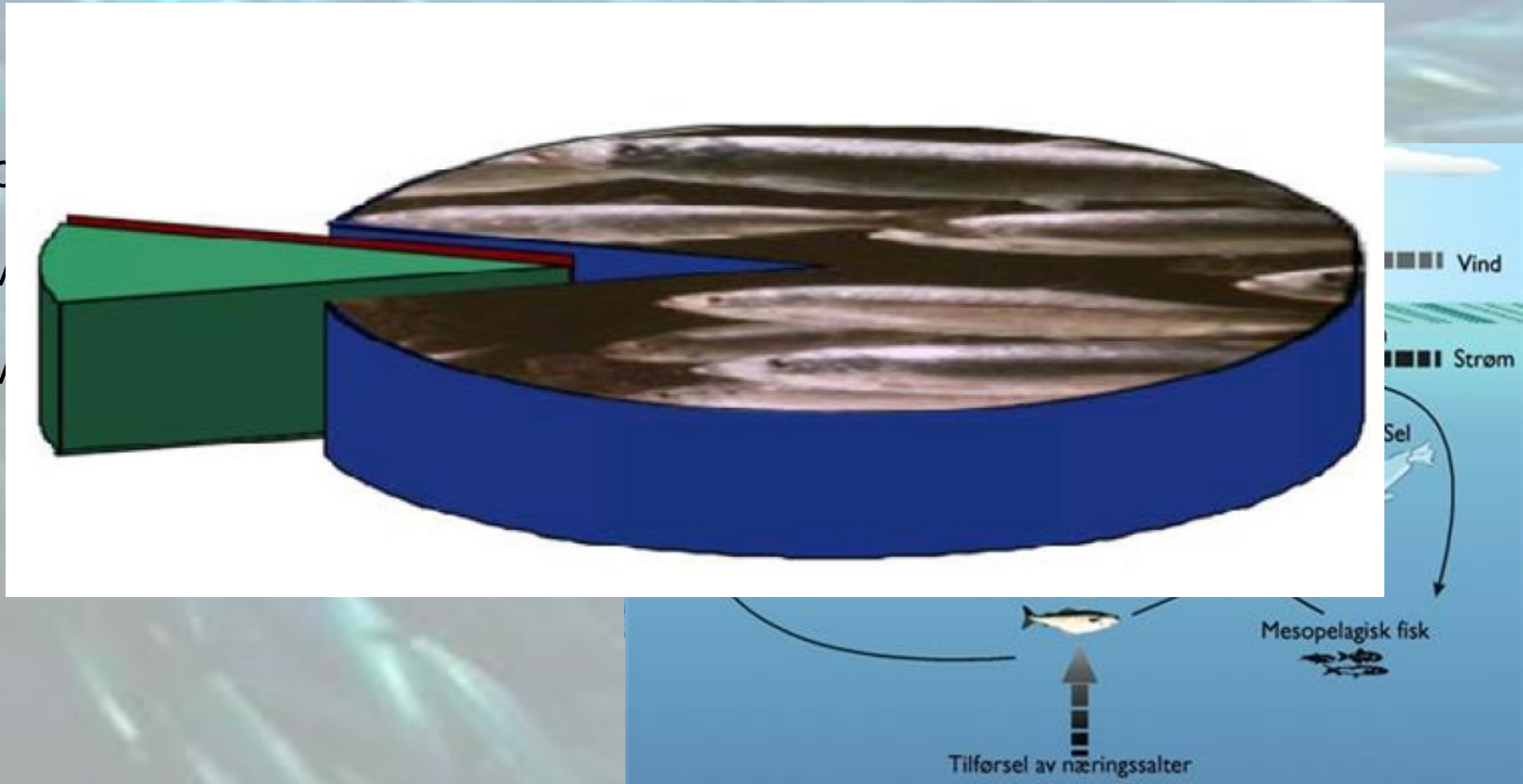

Sild

Studium fra 2005 undersøkte sonareffekter på sildeyngel, fant at høye nivåer medførte unntvikelse og dødelighet.

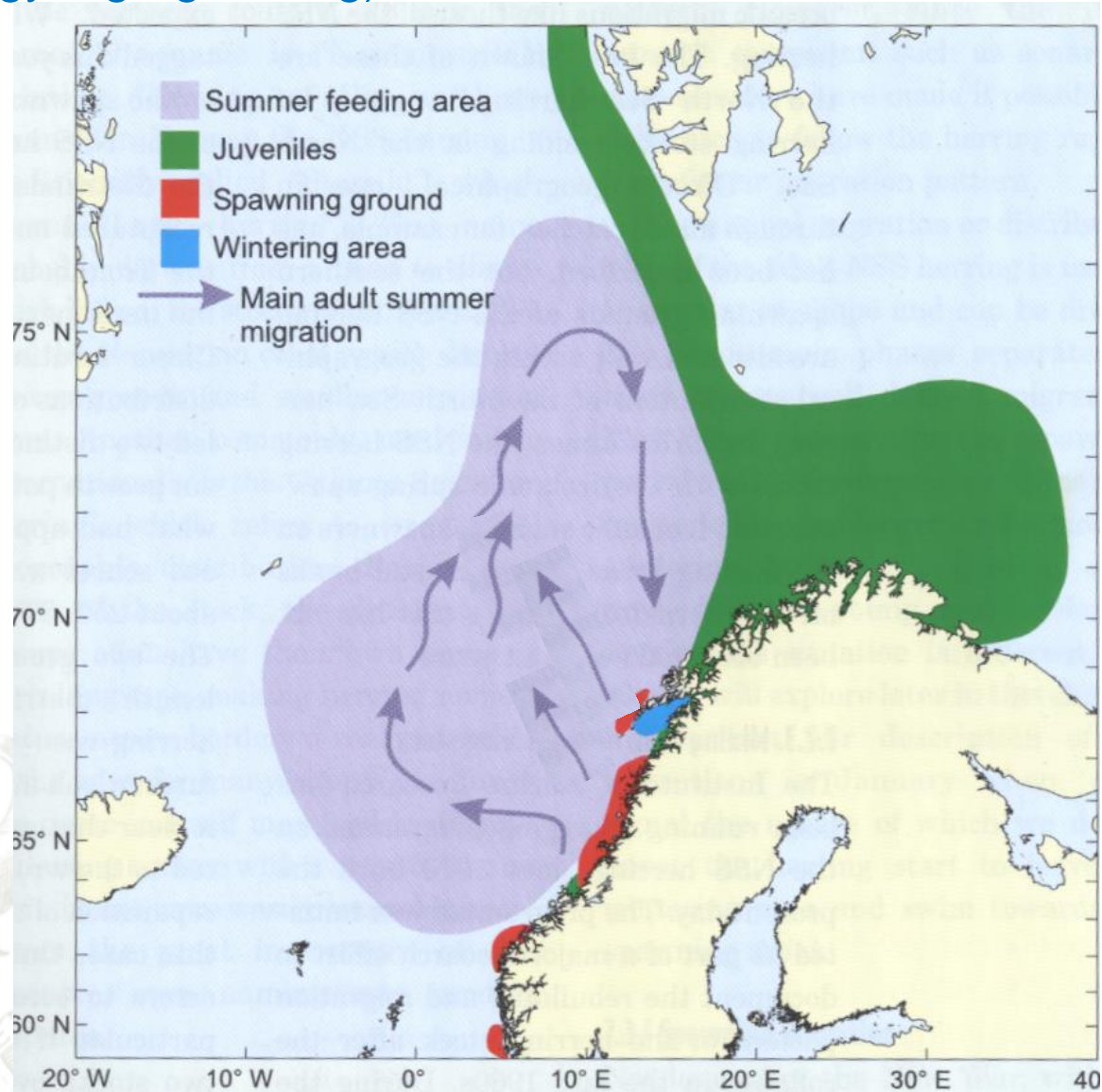
Liknende negative konsekvenser på voksen fisk kan potensielt:

- 1) Red
- 2) Påv
- 3) Påv

Utfordring:

Sildas adferd har en tendens til å variere stort mellom ulike sesonger (overvintring, gyting og beiting)

Juvenil sild (Jørgensen *et al.* 2005)

- unnvikelse og dødelight ved høye lydnivåer

Overvintrende sild

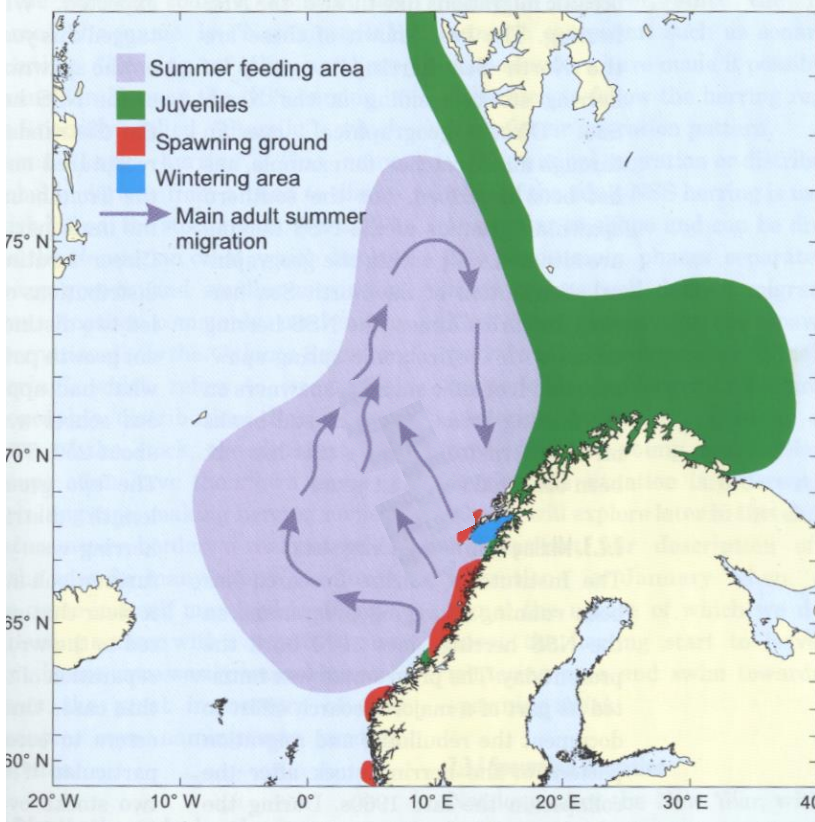
- ??

Beitende sild

- ??

Gytende sild

- ??

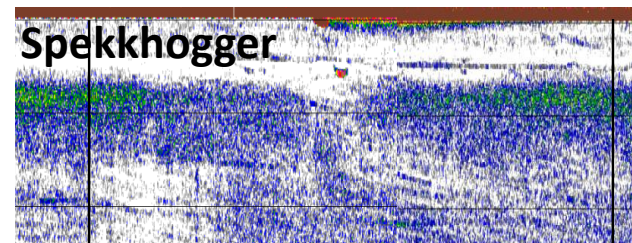
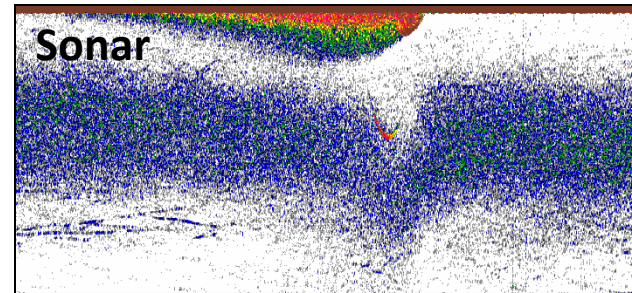
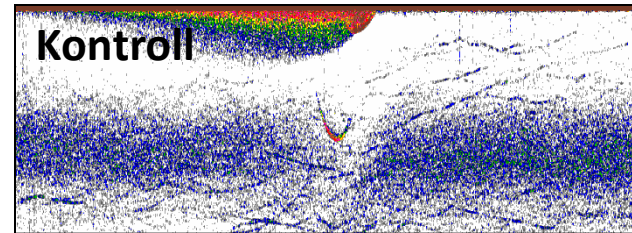
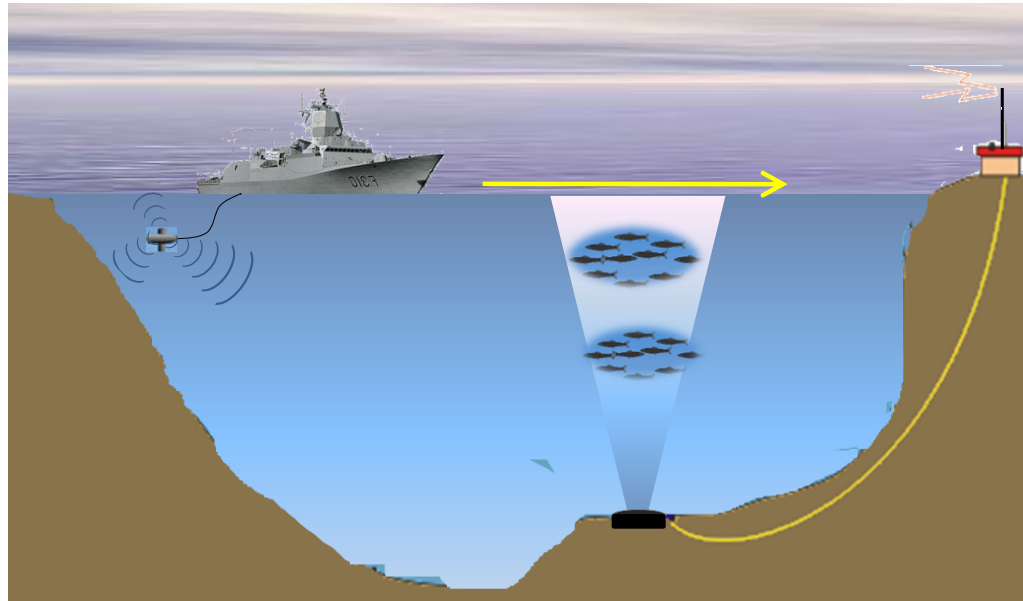
Overvintring

- Tradisjonelt hele bestanden i Vestfjorden (hovedsaklig Ofotfjorden og Tysfjorden).
- Mye brukt område for sonarøvelser
- Potensiale for å påvirke stor del av bestanden.

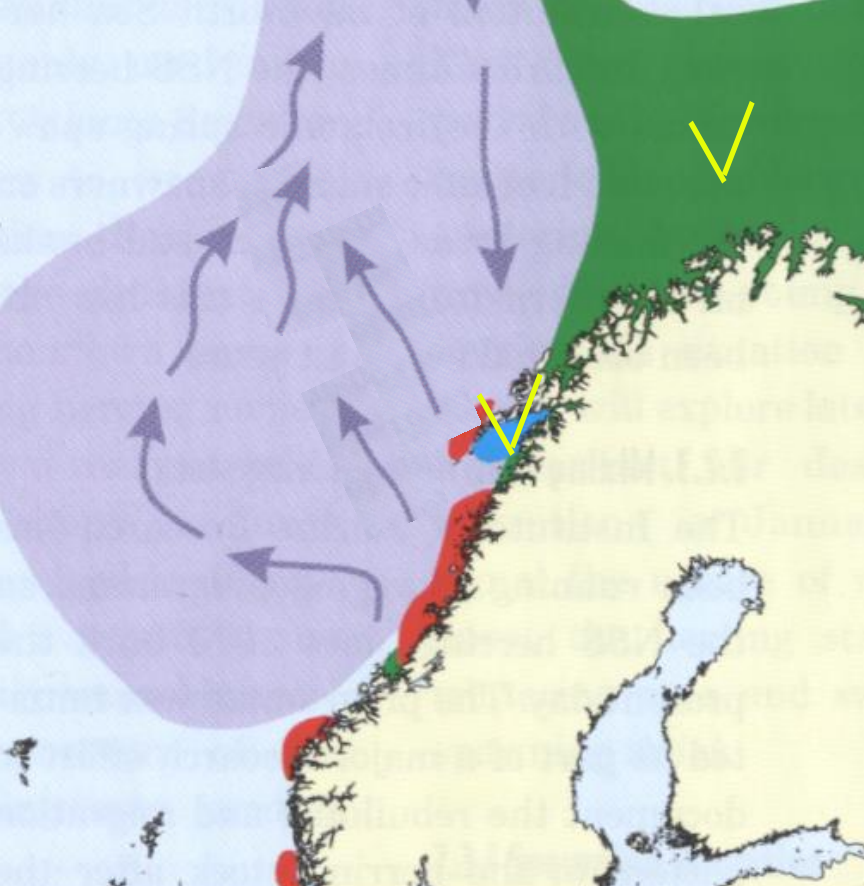
Overvintrende sild

Ingen adferdsendring under sonar.

Tilbakespilling av spekkhoggersignaler;
dykket og svømte unna.

Juvenil sild (Jørgensen *et al.* 2005)

- unnvikelse og dødelighet ved høye lydnivåer

Overvintrende sild

- Ingen reaksjon

Beitende sild

- ??

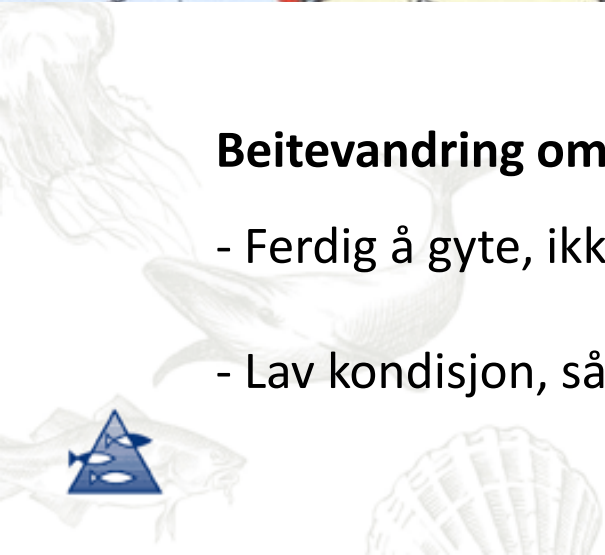
Gytende sild

- ??

Beitevandring om sommeren

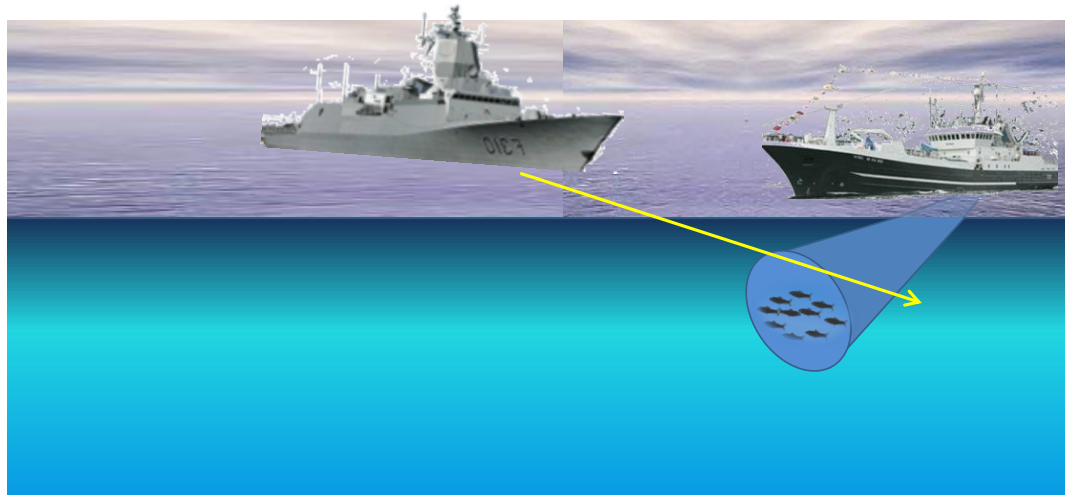
- Ferdig å gyte, ikke begynt å beite

- Lav kondisjon, sårbar for stress.

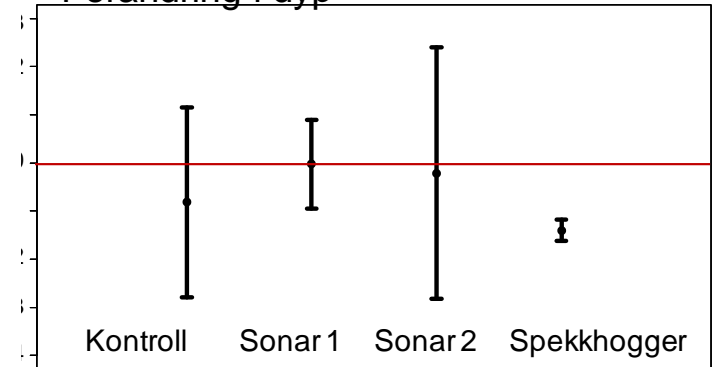

Beitende sild

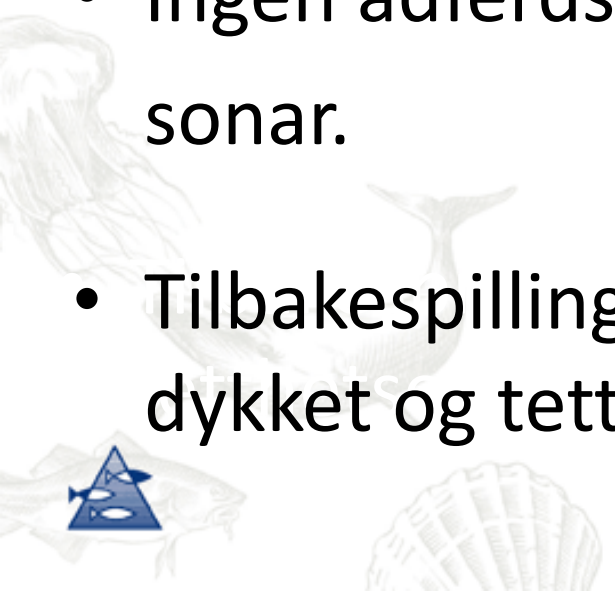
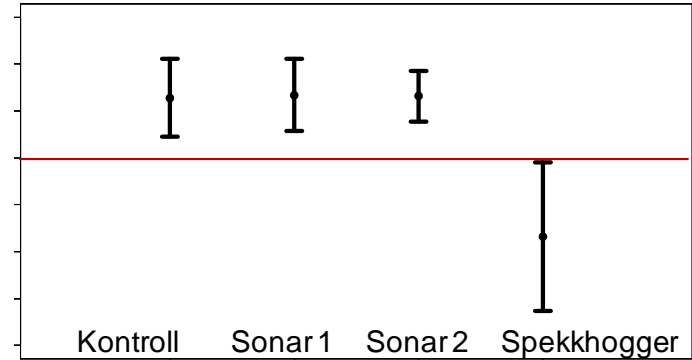

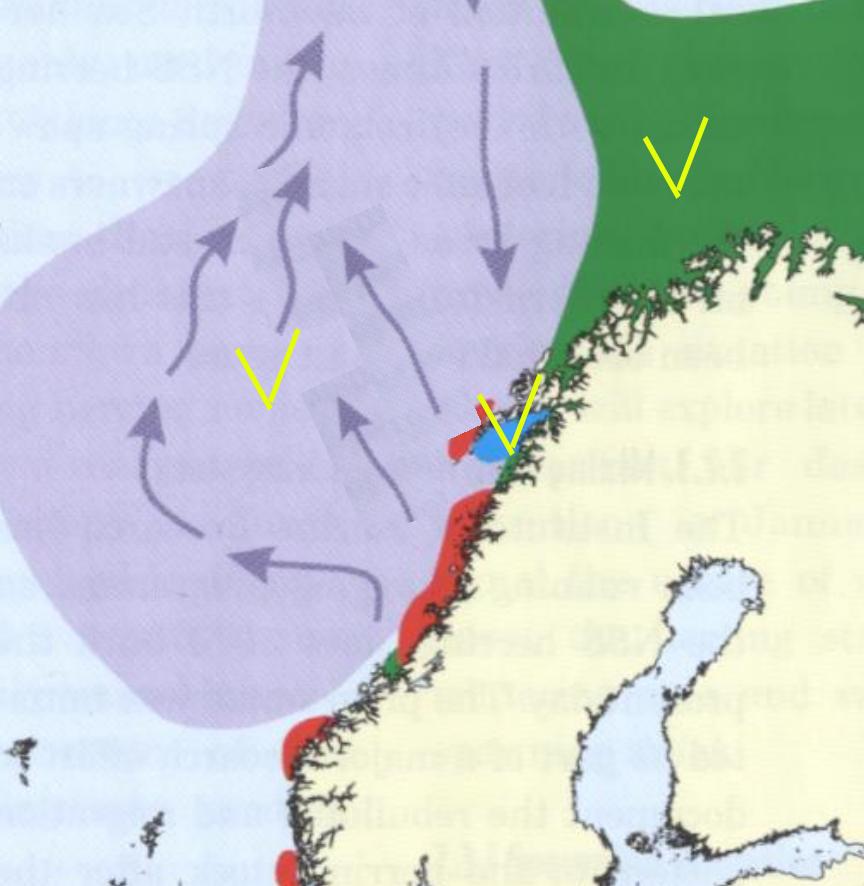
- Ingen adferdsendring under sonar.
- Tilbakespilling av spekkhoggersignaler; dykket og tettere stimstruktur.

Forandring i dyp

Forandring i tetthet

Juvenil sild (Jørgensen *et al.* 2005)

- unnvikelse og dødelighet ved høye lydnivåer

Overvintrende sild

- Ingen reaksjon

Beitende sild

- Ingen reaksjon

Gytende sild

- ??

-Feltstudiene dekker:

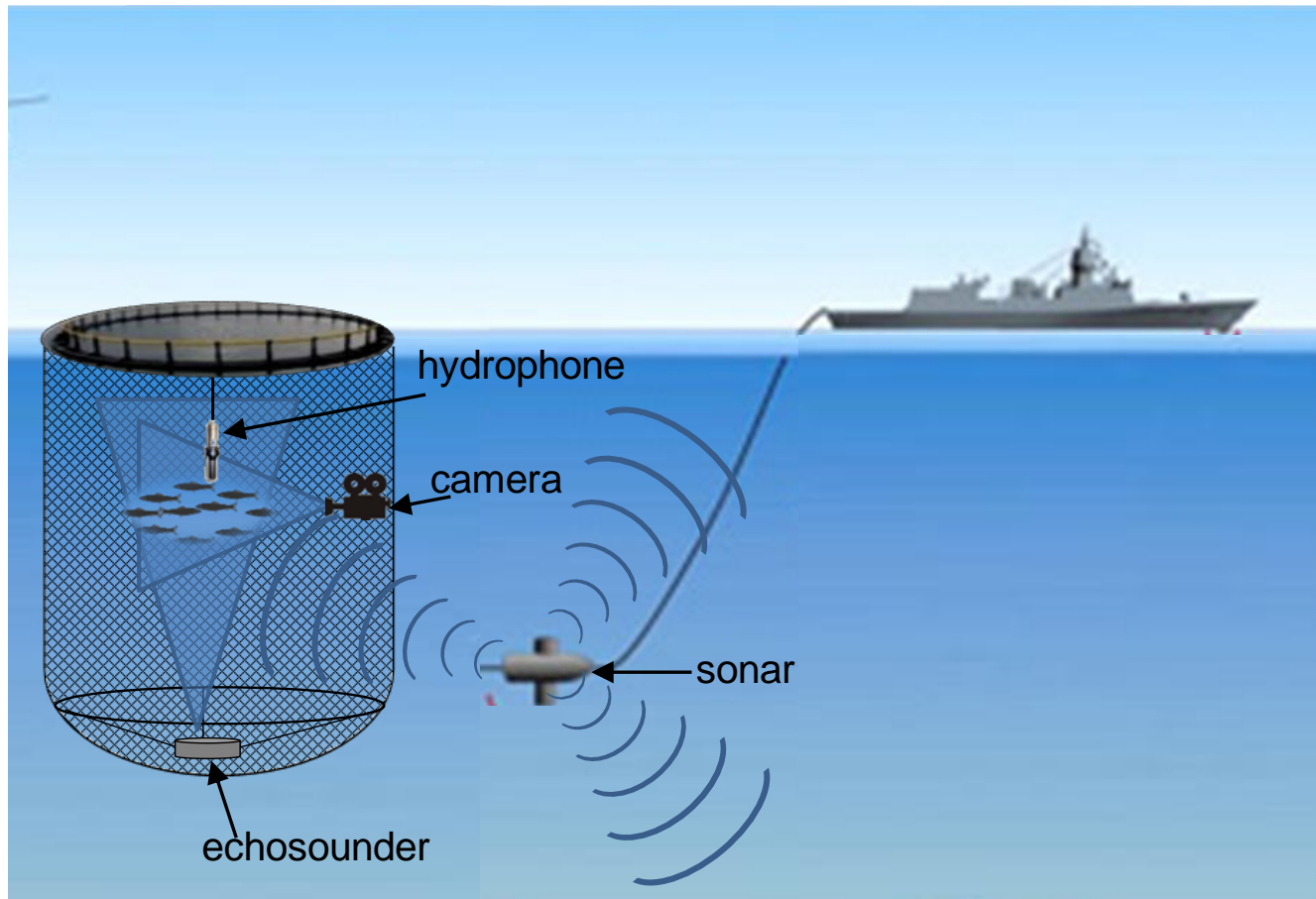
mest reaktive perioden (overvintring)

mest sårbare perioden (beitevandring).

- Kan disse feltstudiene ha oversett småskala eller langtidsffekter?

Sild i merd

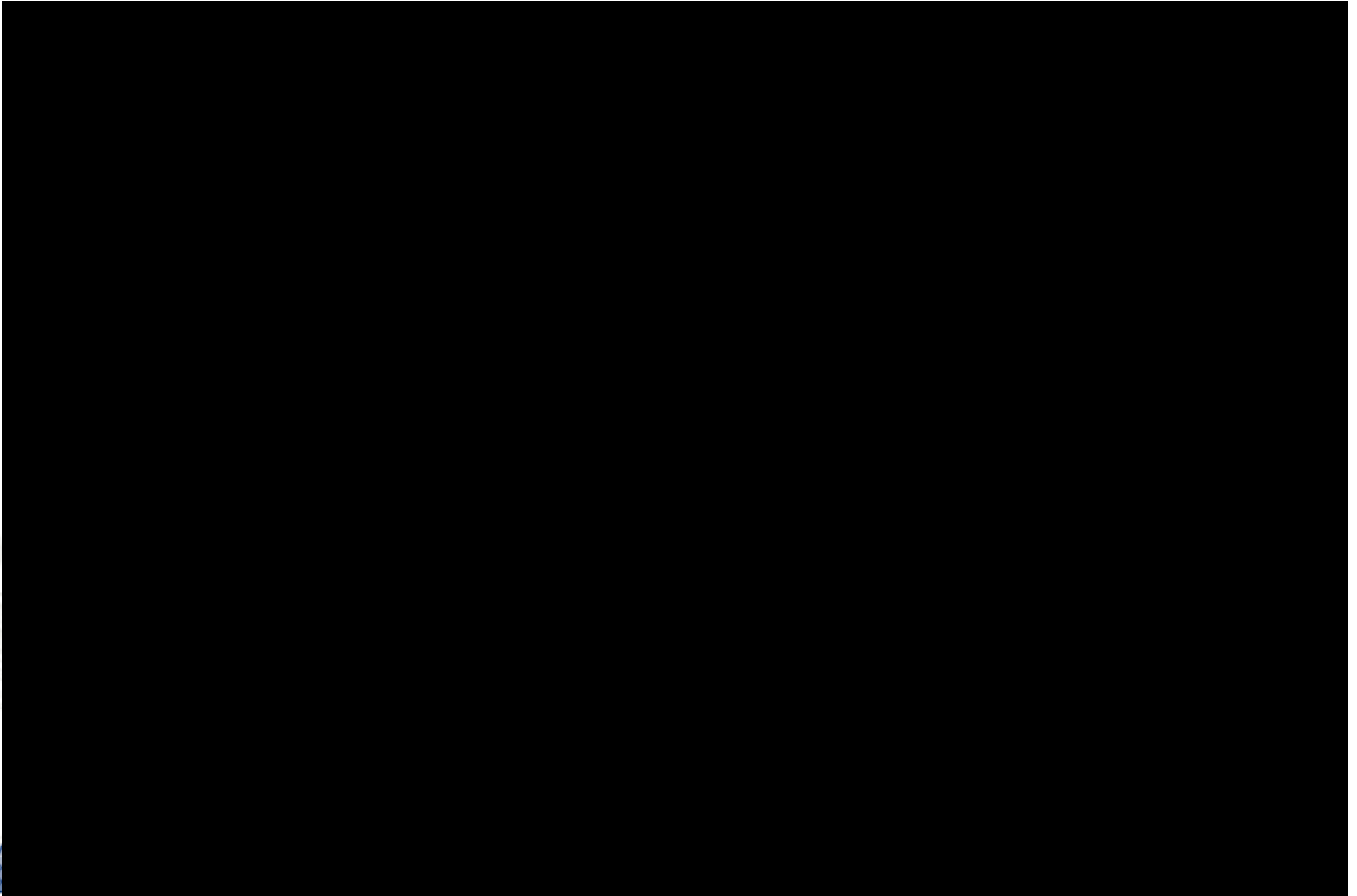

- Ekte fregatt
- God kontroll på adferd og lyd med ekkolodd, video og hydrofon.

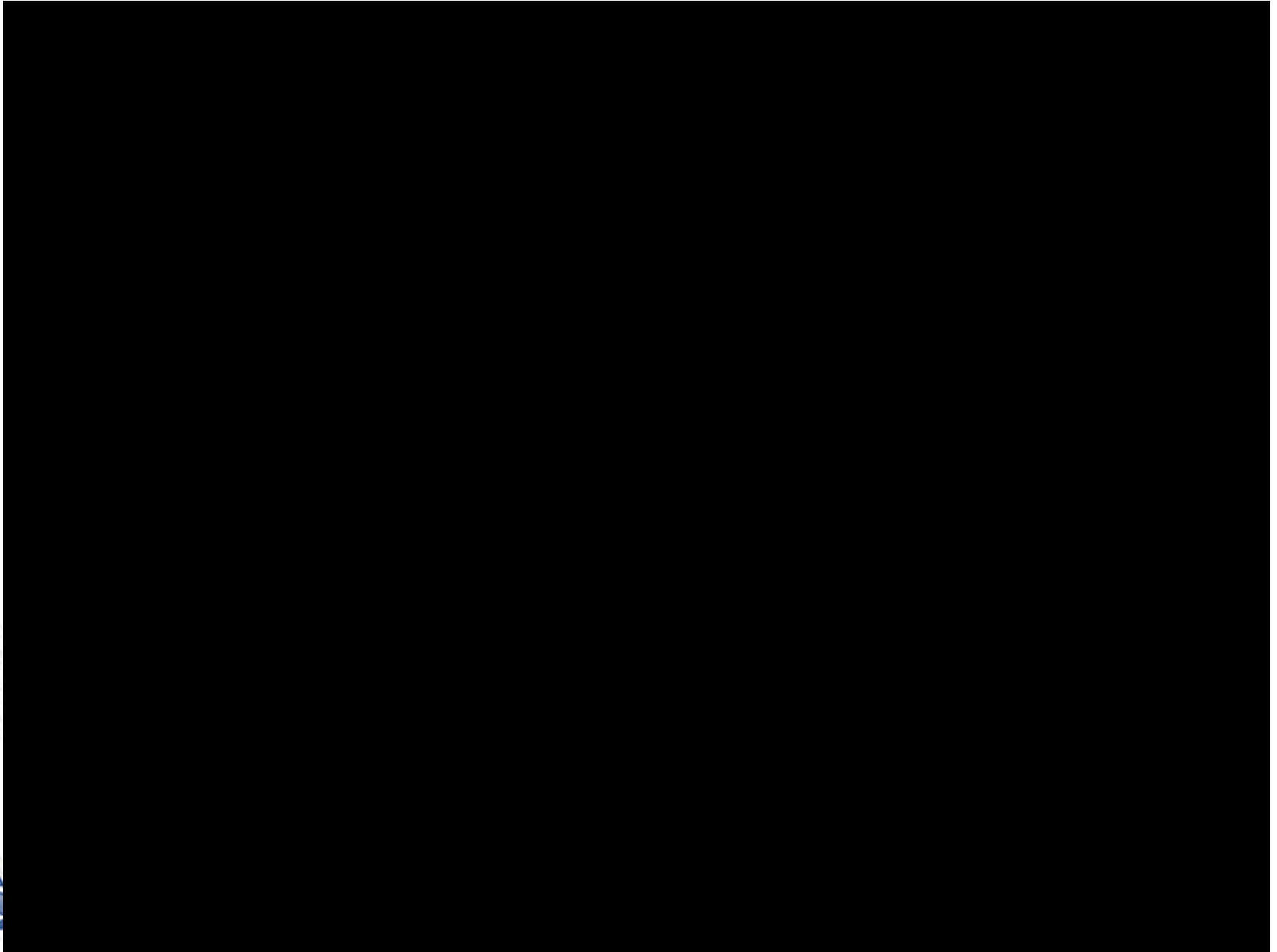
Video under sonartransmisjon

Video "dunk"

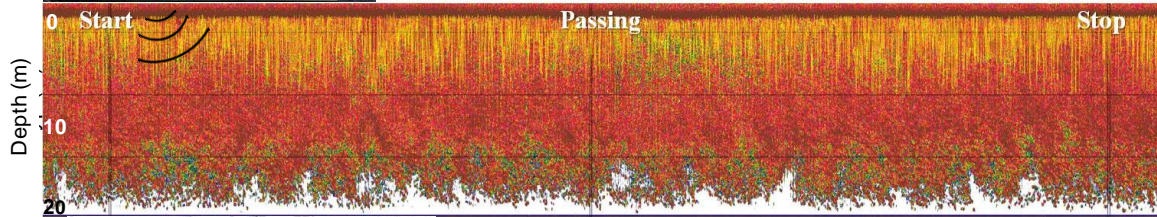
Video motorbåt

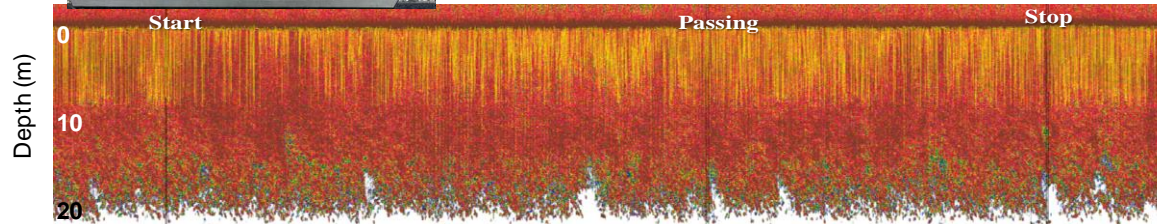

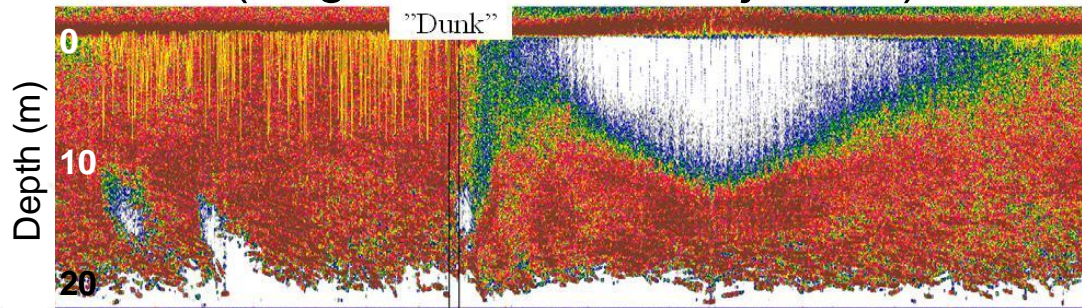
Kontroll (fregatt passerer uten sonar)

Sonar

"Dunk" (slag i merdkant med jernrør)

- Ingen reaksjon til sonar

- Silda på ingen måte "handlingslammet"; sterk dykkrespons til andre lyder.

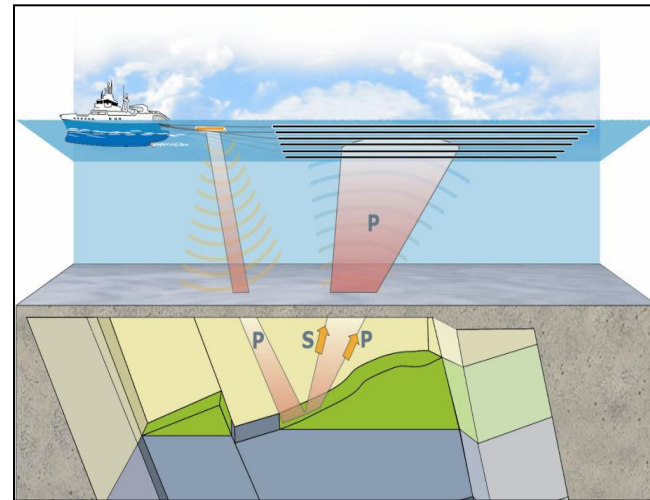
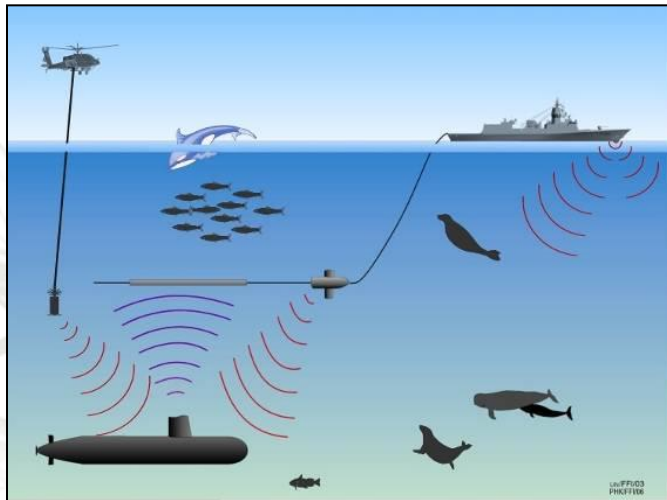
Oppsummering

- Voksen sild viser ikke noen adferdsrespons til fregattsonar som kan gi negative konsekvenser for populasjon eller fiskeri.
- Ganske overraskende resultat, silda viste seg å være mindre følsom for disse lydene enn vi hadde antatt.

Paralleller til seismikk?

- Sonar og seismikk er to ganske forskjellige lydsignaler, og seismikk bruker frekvenser hvor silda er mer følsom, og en annen signaltype; seismikksignalene har en karakter som ligger tettere opp mot “slag” som gav kraftig dykkreaksjon hos sild i merd.
- Vet fortsatt lite om hva som egentlig trigger reaksjoner hos sild, kan vi ikke si noe med sikkerhet om hvordan de reagerer på seismikk.

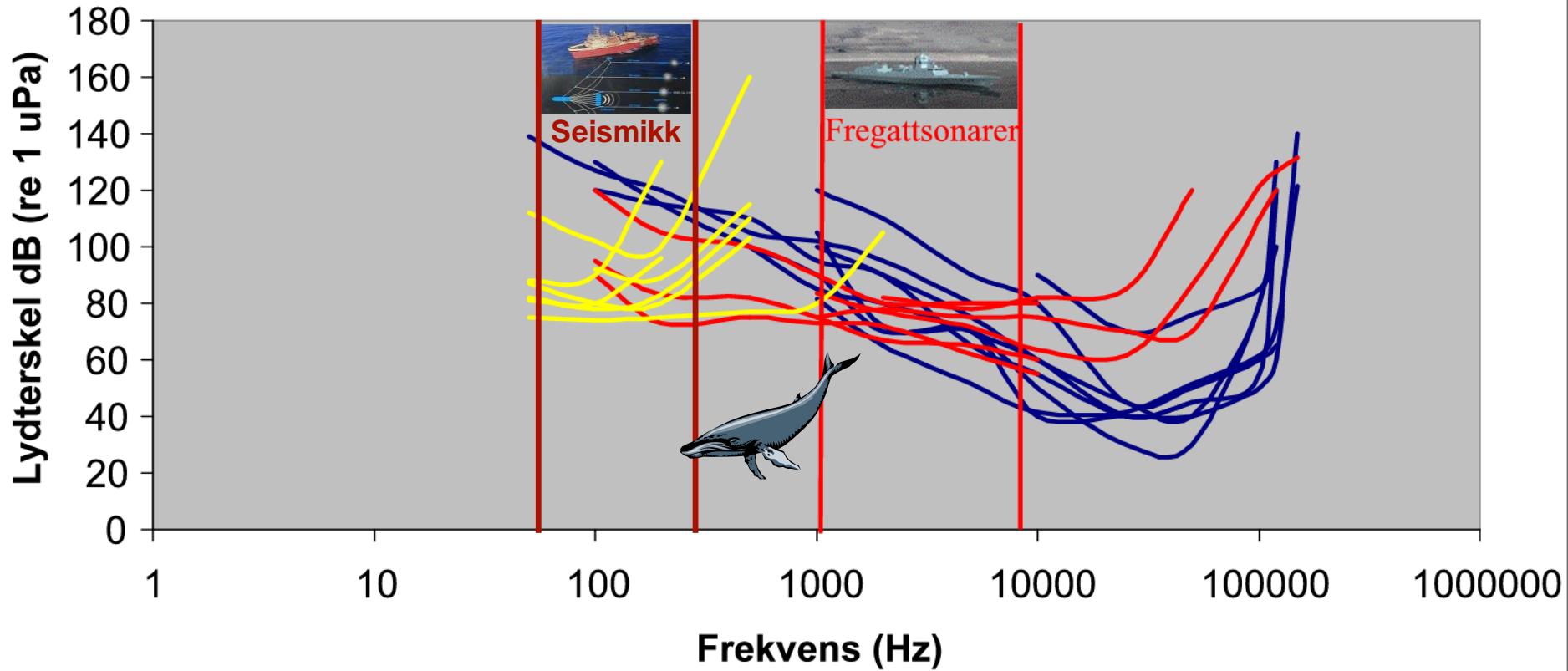

**Takk for
oppmerksomheten!**

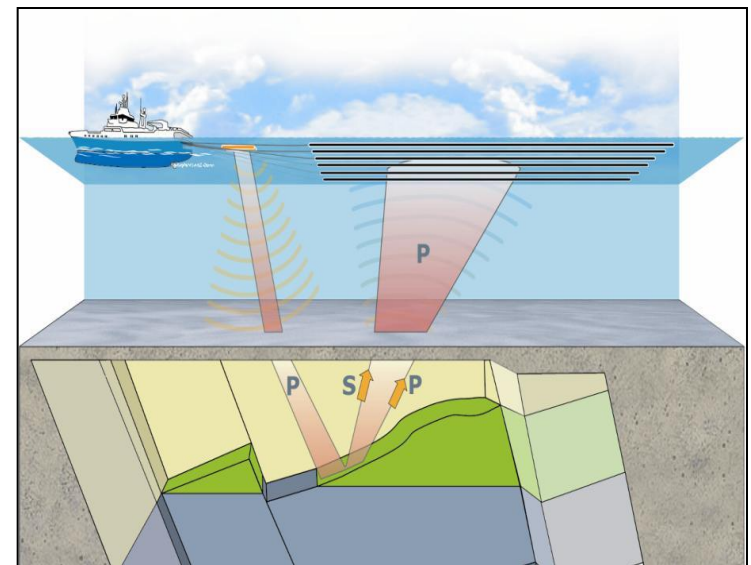
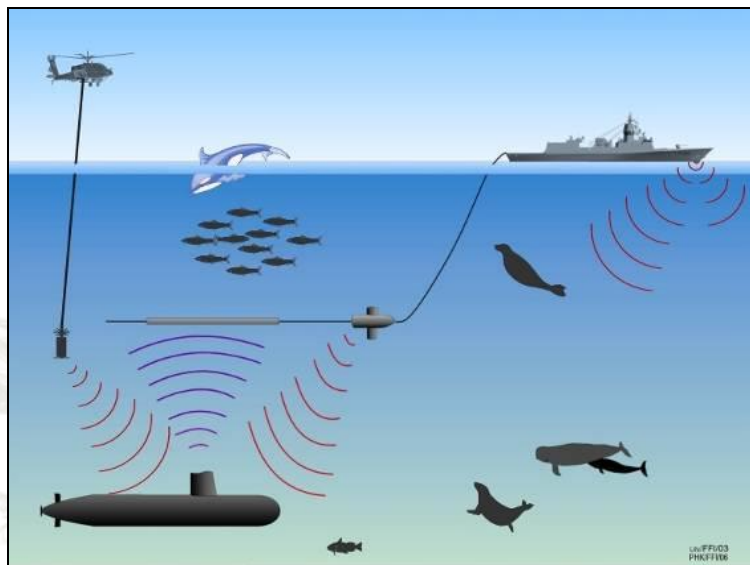
3S consortium

HØRSELSKURVER HVAL SEL OG NORSK FISK

Militær sonar vs. Seismikk

	Sonar	Seismikk
Undersøker	Objekter i vannsøylen	Geologi i havbunnen
Signaltype	Puls	Impuls
Frekvens	1000-10.000 Hz	50-150 Hz
Varighet	0.1-10 s	0.01 s
Båndbredde	<1 oktav	3-4 oktaver

Innhold

- Militær sonar vs. Seismikk
- Studier på adferdseffekter av militær sonar på sild
  - Bakgrunn
  - Overvintrende sild
  - Beitende sild
  - Sild i merd
- Oppsummering

